

AALBORG P

50 ÅRS J

Tekst og foto:

Midt i den for banen så alvorlige driftssituation fejrede Aalborg-Sæby-Frederikshavn jernbane 50 års jubilæum den 18. juli. Strækningen Aalborg-Fjerritslev fejrede 50 års jubilæum for et par år siden. Men trods alt forbliver det en kendsgerning, at begge baner har haft en overordentlig stor betydning for udviklingen i de egne, som banerne gennemløber.

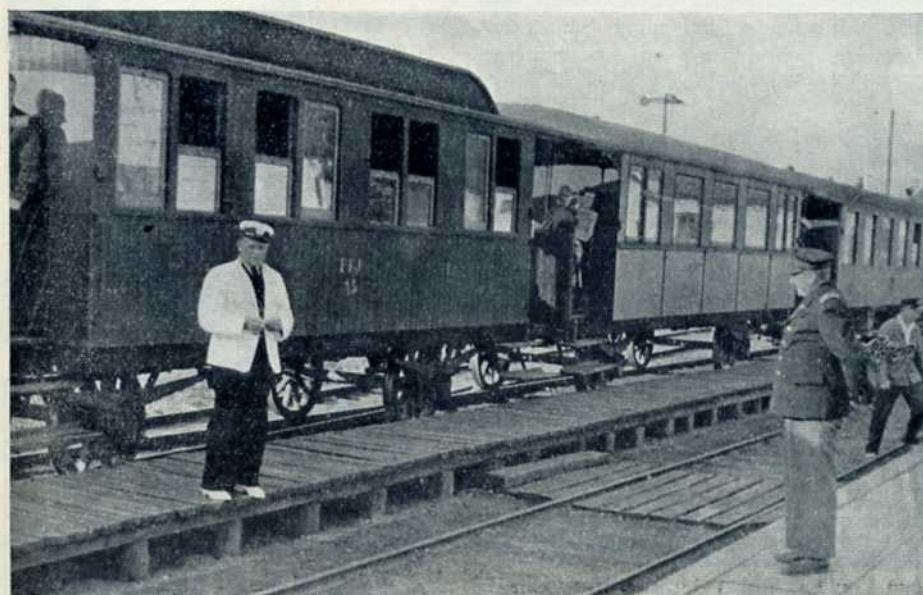
Banespørgsmålet stod på i mange år, inden det blev bragt frem til en endelig løsning, og mange modstridende interesser gjorde sig gældende. Nogle holdt på, at banen skulle følge en linie, andre en anden, og der var dem, der slet ikke kunne se, hvad man skulle med en sådan ny-modens ting som en jernbane! De havde deres gode heste, som nok kunne gå til byen, hvis man havde ærinde derind, så hvorfor ruinere sognet med de store udgifter, der ville blive ved et anlæg af en bane. Toget var en luksus for de jævne bønder. Det var kun herremanden, doktoren og præsten, der havde råd til at smide penge ud til en togbillet.

Sådan var mange, der ræsonnerede, men der var selvfølgelig også andre, der var mere fremsynede, og som kunne se, hvilket fremskridt det ville blive for landsdelen, hvis den med en jernbane fik forbindelse med de store handelscentre: Aalborg mod syd og Frederikshavn mod nord.

Billedtekster:

Denne side foroven: Aalborg Privatbaners hovedkontor i Aalborg. I midten: Stfst. Busted giver afgang til tgf. Hegnhøj. Forne- den: Når bagagerummet er fyldt, og der er en 7—8 cykler på vognens bagerste bagagebærer, er det et problem at skaffe plads til 12 kasser fisk, men tgf. Kortegaard klarer problemet.

Modstående side foroven: Interiør fra kontoret, fru Ranum, fru Madsen og frk. Nielsen. I midten: Hvalpsund st. Forne- den: Stfst. Christensen, Brovst, giver afgang til tgf. Kortegaard.

IVATBANER BILÆUM

r. Hougaard.

En af de første fortalere for banen var godsejer Sk e e l Birkelse hovedgård, som dengang også ejede Dronninglund hovedgård. Senere blev godsejer S c a v e n i u s, Voergård, den drivende kraft i arbejdet. Han blev formand for den komité, der blev nedsat til virkeliggørelse af baneplanerne, og havde en ikke ringe andel i deres gennemførelse.

Garantikapital.

Forud var der imidlertid gået et langt og byrdsomt arbejde. For at virkeliggøre planerne var det nødvendigt, at de kommuner, der fik gavn af banen, stillede en vis garantikapital. Og det var ingenlunde nogen let sag for kommunalbestyrelserne at tage stilling hertil. Flere af kommunerne var ret udstrakte, og kom banen til at gå i den ene side af kommunen, mente beboerne i den anden side, at de ingen fordel ville få af banen, og så gik de imod eller stillede krav om ændret linieføring. På banemødet i Flauenskjold 1885 var der således ikke mindre end ti forskellige forslag om ændring af linieføringen.

Et spørgsmål, hvorom der var en del diskussion var, hvorvidt banen skulle gå ind gennem Nørresundby, eller om den skulle gå norden om Hvorup bakke til Hvorupgård, hvorfra den så kunne følge statsbanen til Aalborg. Der var også dem, der slet ikke ville have noget med Aalborg at gøre, men som ville have Nørresundby som endestation.

Tanken om at føre banen om ad Hvorupgård blev dog ret hurtigt opgivet, idet Sundby-Hvorup kommune hverken ville have lod eller del i banen. Kommunen havde nok i statsbanestationen i Hvorupgård og i Nørresundby stationen, som jo også lå i Sundby-Hvorup kommune lige udenfor bygrænsen, så de nægtede at stille nogen garantikapital.

Banen kom derfor til at gå ind gennem Nørresundby med station ved havnen, men tanken om at gøre Nørresundby til endestation blev opgivet, og banen førtes over jernbanebroen til Aalborg banegård.

Træplanter til Høve og Kirkegaard
Mark og Skov
Plænegræs

LOMBORG'S PLANTESKOLE

Tel. 101 GRANHØJ v. AALBORG Tel. 999

Bøgh

HERREMAGASIN · MANUFAKTUR

ALGADE 11 - Tel. 1404 - AALBORG

Knud Engsig Telf. 6666
6667
6668
6669
6665

AALBORG BISPENSGADE

N. Nielsen & A Brostrøm

Indeh.: A. Brostrøm, Ing. M. af I.
Blikkenslagerarbejde · Vand-, Gas- og Sanitetsanlæg
Centralvarme og Varmtvandsanlæg

Algade 58, Aalborg Telefon 681

Aug. Jensen & Co.
Stenhuggeri og Monument-Etablissement
Marmorvarefabrik

Jernbanegade 5, Aalborg Tlf. 2036, Privat 4238

Bygningsartikler
Teglværksprodukter
Trælast

Poul Bang

Østerbro, Aalborg, Telefon 8383 (3 Linier)

Forbrugsforeningen af 1872

Søndergade 60, Aalborg Tlf. 6357

Carl P. Petersen

Isenkram · Glas · Porcelæn · Udstyr

Vesteraa 5, Aalborg Tlf. 428

Vejgaard Skotøjsfabrik
v. N. C. Larsen

Vejgaard, Aalborg Tlf. 9164

½ H. Haugaard

Murerarbejde - Fundering - Jernbeton
Jord-, Bro- og Vejarbejde

Boulevarden 22, Aalborg Tlf. 8472 - 6553

Brødrene Villefrance

Marmorvarefabrik · Stenhuggeri · Sandblæsningsanlæg

Aalborg - Nørresundby - Farsø Telefoner 907 - 1063

Afholdshotellet

Hyggelige Værelser m. Telefon
Rimelige Priser - 1. Kl. Køkken

Banegaardspladsen, Aalborg Telefoner 3113 - 3114

N. Odgaard

Cykler og Radio en gros

Nr. Trandersvej 57, Vejgaard, Aalborg, Tlf. 7501 (2 Ledn.)

Christiansen & Nielsen Tømmerhdl.

Tælast — Bygningsartikler

Østerbro 75, Aalborg Tlf. 314 (3 Linier)

Søren Boelsmand og Søn

Tømrermestre og Maskinsnedkeri

Petersborgvej 15, Aalborg Tlf. 5345 - 8480

Aalborg Eksportkompagni
Aktieselskab

Østerbro 40, Tlf. 2493 Jyllandsgade 13, Tlf. 3975

Hjalmar Wendelboe
Manufaktur en gros

Aalborg

Eiler Larsen & Co.
Automobillakereri

Aalborg, Knudsgade 3 Tlf. 4946

Reserveret F. J. M.

Blindes Arbejde ½

Nørregade 9, Aalborg Tlf. 4257

Aså-problemet.

En af de kommuner, hvor bølgerne gik højt om banespørgsmålet, var Dronninglund kommune. Aså var den gang den udstrakte kommunes vigtigste handelsplads, og det var oprindelig meningen, at banen skulde være ført til Aså. Imidlertid var stationen projekteret til at ligge ved Doktorgården uden for byen, og det gik byens forretningsfolk stærkt imod.

Så hellere slet ingen bane til Aså, og til skade for byen tog komiteen den på ordet.

At Aså stillede sig så afvisende kom imidlertid formanden for baneudvalget, godsejer Scavenius, der eksporterede store partier af træ fra Dronninglund storskov, meget tilpas. Han vilde gerne have banen så nær skoven som muligt, og derfor kom den til at ligge lidt øst for Dronninglund Hovedgård. Aså har mange gange siden haft grund til at fortryde, at byen ikke tog imod stationen ved Doktorgården. Selv om den senere fik en stikbane til Ørsø, kunne det dog kun blive et surrogat for hovedbanen — og da den berømmelige traktor til sin tid holdt sit indtog på banen blev det et endog ret utilfredsstillende surrogat, skriver »Aalborg Amtstidende«.

Sæby var vel nok den by, der var mest interesseret i banen. Byen havde set hvilken fordel, Frederikshavn mod nord havde haft af statsbanen, og kommunalbestyrelsen gik varmt ind for tanken om en østvendt jernbane, der var forskellige forslag om linieføringen syd på fra Sæby, men omsider enedes man om linien over Volstrup til Præstebro og Dybvad.

Mens man på strækningen mellem Nørresundby og Sæby nok var interesseret i at få en bane og hovedsagelig streddes om, hvor den skulle gå, stillede sagen sig noget anderledes nord for Sæby. Frederikshavn stillede sig ret køligt overfor tanken, og det samme var tilfældet med Understed kommune, som ikke ville stille større garantikapital end 2 kr. pr. td. hartkorn i kommunen, mens kommunerne mellem Sæby og Nørresundby stillede en garanti på 6 kr. pr. td. hartkorn.

25 års diskussion.

I det meste af et kvart århundrede stod forhandlingerne på, inden man nåede frem til et endeligt resultat og kunne gå i gang med at bygge banen. Den drivende kraft i arbejdet var godsejer Scavenius, Voergård. Utallige møder holdtes i landsdelens forskellige egne, ofte gik bølgerne

højt; tilhængere og modstandere stod ofte stejlt og uforsonligt overfor hinanden, og banespørgsmålet syntes tit at være en uløselig opgave. Men hver gang, sagen syntes at være gået i hårdknude, forstod godsejeren at tage tråden op fra en ny side, og omsider gled det. Allerede mens Fjerritslev-banen var under arbejde, begyndte man på anlæget af den østvend-

Stf. Nielsen, Aalborg G.

sysselske jernbane, og 17. juli 1899 fandt den officielle indvielse sted; hilst af beboernes jubel langs hele strækningen kørte det første tog fra Aalborg til Frederikshavn.

Østvendtssyl havde fået sin jernbane, og det varede ikke længe, inden skumlerne opdagede, at det var et befordringsmiddel, som ikke blot var for de fine herrer, men som den jævne mand også med fordel kunne benytte sig af.

Åbningsdagen

var begunstiget af det samme vejr som Årsbanens åbningsdag. Pontonbroen var flagsmykket, og Nørresundby havn og banegård var stærkt dekoreret. Deltagerne var væsentligst de samme, som var med ved Årsbanens åbningsdag. Dog sås her også amtsrådsmedlem Poul Jensen, godsejer Scavenius, godsejer Ahlmann, folketingsmand Jungersen, toldinspektør Christensen samt redaktørerne af bladene i Hjørring og Frederikshavn. Toget afgang præcist fra Nørresundby. Her som ved alle stationer var deltagelsen fra befolkningens side betydelig større end ved Aarsbanen ...

Det er ordlyden af den telefoniske meddelelse, som Aalborg Amtstidendes medarbejder sendte sit blad under turen med indvielsestoget den 17. juli 1899, og han gav i det følgende en kort skildring af den modtagelse, der blev toget til del efterhånden.

I Vodskov udbragte lærer Ersted et leve for Sæbybanen. Langholt station var den eneste station, der ikke var udsmykket. I Ulsted var befolkningen mødt op med tre musikanter i spidsen. Toget må være kommet for tidlig, da man nåede Bolle (Rørholt) var beboerne på vej til stationen, men inden de nåede den, var toget kørt derfra.

Meget festlig var modtagelsen i Dronninglund. Her stod småpiger med blomster og hilste velkommen. Håndværkerforeningen var mødt med faner, og mange mennesker stod opstillet på perronen, hvorfra stedets præst bragte en hjertelig velkomsthilsen. I Volstrup var det ligeledes præsten, der bragte en hilsen fra beboerne, der i banens åbning så en glædelig begivenhed.

I Sæby var der samlet en masse mennesker. Et orkester spillede »Danmark dejligst vang og vænge«, og borgmester Jacobæus tolkede Sæby-beboernes gode ønsker for banen og udbragte et leve for de mænd, hvis arbejde havde skabt den.

Festmiddagen.

I forbindelse med Sæby-banens åbning holdtes en festmiddag for deltagerne, der var med indvielsestoget.

Godsejer Scavenius åbnede middagen og holdt senere en lille tale, hvori han bl. a. sagde: Dette er jo en jubilæumsfest. Det er 25 år siden, jeg på et møde i Sæby blev valgt ind i den første komité for Sæby-banen. Det har gået op og ned, en tid lang syntes sagen standset, men så rejste vi den atter på det store møde i Flauenskjold i 1887, og nu har vi banen.

Med vort sidste barn, køreplanen, er der jo tør jeg nok sige almindelig utilfredshed (begejstret tilslutning). Jeg er selv ikke tilfreds med den. Men det er ikke let på en gang at lede en bane praktisk og billigt, når banen er 10½ mil lang og har tilslutning til statsbane to steder. Vi får gode råd i aviserne — gudbevares, rådene er udmærkede, men de folk forstår sig slet ikke på det!

Stiftamtmand Ahlefeldt: Man har sagt om vendelboerne, at vi gik for stærkt på. Men vi må være degenererede, ellers ville vi ikke have ventet tålmodigt på denne bane i 25 år. Man har først sørget for

